

Zaaknummer : 1165051
Team : Ruimtelijk Beleid Heemstede
Portefeuillehouder : A.H.A. Grummel
Openbaarheid : Actief openbaar

ONDERWERP

Stand van zaken Energiepact Heemstede

SAMENVATTING

Op 21 december 2022 heeft de raad ingestemd met het besluit om 4,4 miljoen te reserveren in de Bestemmingsreserve Energietransitie. In het programmakader 'Energiepact Heemstede' is op hoofdlijnen beschreven hoe deze middelen kunnen worden ingezet voor de energietransitie. Het doel is om zoveel mogelijk CO₂ te reduceren door energie te besparen en opwek van duurzame energie. In dit collegebericht een update over de programmaonderdelen. En dan met name het eerste onderdeel, hernieuwbare energie(infrastructuur). Daarnaast zijn de uitgangspunten en een planning voor de programmaonderdelen opgenomen. Voor de zomer 2023 geven we opnieuw een gedetailleerd inzicht in het vervolg van de uitvoering van het programmakader.

CONTEXT

Heemstede moet de uitstoot van CO₂ reduceren en overgaan op nieuwe vormen van duurzame energie. Programmaonderdeel 1 van het Energiepact gaat over hernieuwbare energie(infrastructuur). Programmaonderdeel 2 gaat over collectieve projecten en is complex en veelomvattend. Heemstede heeft een (zeer) uitdagende opgave omdat de gebouwde omgeving oud(er) is, de huizen relatief dicht op elkaar zijn gebouwd en we een relatief kleine gemeente zijn. Toch moeten we collectief uiteindelijk van het gas af. Daarvoor ondernemen we impulsmaatregelen in programmaonderdeel 2. We gebruiken als richtlijn de volgende voorlopige verdeling van de middelen per programmaonderdeel:

1. Hernieuwbare energie(infrastructuur) -> 25% van het budget
2. Impulsmaatregelen energietransitie -> 50% van het budget
3. Een klimaatchallenge -> 25% van het budget

Elk afzonderlijk project wordt inclusief het financieel besluit aan de raad voorgelegd. In dit collegebericht is een grove planning over de processen en de beslismomenten opgenomen.

Het Energiepact gaat uit van de volgende **uitgangspunten**:

- We voeren projecten uit met de grootste impact en de grootste klimaatwinst
- We zetten in op aanpakken die ten goede komen aan zoveel mogelijk Heemstedenaren

- We zetten in op zoveel mogelijk bewustwording
- We kiezen de collectieve (wijk)aanpakken zoveel mogelijk in gecombineerde wijken (zowel sociale huurwoningen als particuliere eigenaren)
- We zetten in op slimme combinaties van middelen. Bij een energie-initiatief in een wijk of van een collectief, combineren we middelen uit dit Energiepact met bijvoorbeeld de middelen uit het Nationaal Isolatie Programma of de uitkering voor energiearmoede.

In dit collegebericht volgt hieronder per programmaonderdeel het volgende:

1. Een update van het proces Zonneparking sportpark Groenendaal; de planning van dit proces inclusief beslismomenten voor de raad.
2. Impulsmaatregelen energietransitie gaat over de wijkaanpakken en het maatschappelijk en gemeentelijk vastgoed. Bij dit onderdeel een stand van zaken van de verschillende projecten en een grove planning met beslismomenten voor de raad.
3. Als laatste een kort bericht over de klimaatchallenge.

1. Hernieuwbare energie(infrastructuur)

De gemeente realiseert de Zonneparking sportpark Groenendaal en een batterij op zonne-energie voor bijvoorbeeld de weekmarkt. Hieronder meer informatie over beide projecten; hoever we op dit moment staan, wanneer we besluiten voorleggen aan de raad en een grove raming van de kosten. Deze worden naar verwachting in het laatste kwartaal 2023 aan de raad voorgelegd voor definitieve besluitvorming.

A. Zonneparking sportpark Groenendaal

In 2022 hebben omwonenden van het sportpark Groenendaal tijdens workshop-sessies meegedacht aan het ontwerp van Zonneparking sportpark Groenendaal. Deelnemers hebben hun wensen en visie op het ontwerp kunnen geven. Met deze input zijn drie scenario's uitgewerkt. Een groene-, een sportieve-, en een speelse zonneparking. Deze gaan we voorleggen aan de workshop-deelnemers om een keuze te maken. Voor het uiteindelijk gekozen ontwerp stellen we een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) op. Met deze MKBA brengen we de positieve en negatieve effecten van dit project op de welvaart in beeld. Het gaat dan niet alleen om de financiële kosten en baten maar ook om maatschappelijke effecten. Wat is bijvoorbeeld de waarde van biodiversiteit en klimaatadaptatie in dit project.

Via de applicatie Park the Sun is een ruwe inschatting gemaakt van de kosten van de zonneparking. Deze applicatie is ontwikkeld voor de gemeenten in het kader van de regionale energiestrategie (RES). In deze applicatie wordt rekening gehouden met de overkapping van de parkeerplaats, de opwek zonne-energie en elektrisch laden van auto's. De kosten van recreatieve voorzieningen, klimaatadaptieve maatregelen en meer biodiversiteit zijn niet opgenomen in de applicatie. Volgens deze applicatie moet een zonneparking met een opwek van 550.000 kWh realiseerbaar zijn binnen de 25% van het budget. Hierbij is rekening gehouden met een carport van hout in plaats van staal. Ook is rekening gehouden met oplaadstations voor elektrische auto's. We gaan samen met externe partijen onderzoeken of deze de financiële en/of exploitatiekosten op zich kunnen nemen. Hierdoor wordt de investering voor de gemeente mogelijk lager. Dit zoeken we gelijktijdig uit naast de uitwerking van de MKBA. We maken tevens gebruik van de kennis over gelijke projecten in andere gemeenten over de financiële- en/of beheerconstructies.

Een dergelijk onderzoek kost ten minste twee maanden. We zijn op dit moment in gesprek met externe adviseurs die dit kunnen uitvoeren. De MKBA is op zijn vroegst beschikbaar half mei. De raad kan daarom pas een besluit nemen over dit project na het zomerreces. Hieronder is het project schematisch weergegeven.

Onderwerp	Proces	Planning
Deelnemers van de workshops gaan we de schetsontwerpen toelichten en het vervolgproces van de MKBA toelichten	Tijdens een fysieke bijeenkomst	Maart 2023
Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse op laten stellen van het, door deelnemers gekozen, scenario	Tenminste twee maanden door extern adviesbureau	Van half maart tot half mei 2023
Scenario onderzoek beheer en financiële constructies	Vergelijkingen met Solar projecten elders	Van half maart tot en met mei 2023
MKBA terugkoppelen aan deelnemers workshops.	Fysieke bijeenkomst met deelnemers workshops	Na MKBA dus verwacht half tot eind mei 2023
MKBA is het financiële kader voor het raadsbesluit	Raadsbesluit opstellen mei 2023	Raadsbesluit 28 september 2023

B. Batterij duurzame energie weekmarkt

In het programmakader Energiepact Heemstede is voorgesteld om een verplaatsbare batterij in te zetten voor bijvoorbeeld de weekmarkt. De batterij laadt op met zonne-energie binnen de gemeente Heemstede en kan worden ingezet voor de weekmarkt maar ook voor kleinere evenementen in Heemstede.

Er zijn diverse verplaatsbare batterijen met verschillend vermogen. De komende maanden zijn nodig om door te rekenen wat de mogelijkheden zijn. En waar de batterij effectief voor kan worden ingezet.

We onderzoeken ook de mogelijkheden van een combinatie van zitplekken in de openbare ruimte met de opwek van duurzame energie. Of fiets-parkeerplaatsen met zonne-energie overkapping.

In het eerste half jaar van 2023 worden de diverse mogelijkheden van duurzame opwek en de diverse mogelijkheden om deze in te zetten in ons dorp uitgewerkt. De raad kan hierover in juli 2023 een besluit nemen.

Onderwerp	Planning
Uitwerken idee verplaatsbare batterij weekmarkt	Februari – april 2023
Raadsbesluit voorleggen aan B&W	23 mei 2023
Raadsbesluit voorleggen aan de raad	6 juli 2023

Om enige indicatie te krijgen over de kosten voor een batterij hebben we een aantal ruwe schattingen uitgevraagd. Een batterij die ingezet kan worden voor onder andere de weekmarkt kost circa € 40.000.

2. Impulsmaatregelen energietransitie

In het Energiepact staat het volgende beschreven: in het tweede kwartaal van 2023 worden twee subsidieregelingen uitgewerkt voor lokale energie-initiatieven en energie-initiatieven voor sport, onderwijs en cultuur. De subsidieregeling voor lokale-energie initiatieven wordt in april aan de commissie Middelen voorgelegd ter besluitvorming. Voor sport, onderwijs en cultuur zijn de komende maanden nodig om in beeld te brengen wat voor deze groepen nodig is.

Naast deze subsidieregelingen ontvangen we ook middelen van de rijksoverheid voor energiearmoede, lokale isolatie-aanpak, regionaal energiebespaar-programma en de uitkering voor maatschappelijke instellingen ter compensatie van

de hogere (energie)lasten. Impulsmaatregelen uit dit Energiepact versterken de maatregelen vanuit deze bestaande regelingen.

A. Lokale energie-initiatieven

De Transitievisie Warmte Heemstede is samen met inwoners en andere relevante belanghebbenden opgesteld. Afgesproken is om in te zetten op de volgende drie projecten:

- VvE's stimuleren en faciliteren om te verduurzamen
- Inzetten op zoveel mogelijk isoleren van alle woningen
- Subsidie voor lokale energie-initiatieven die bijdragen aan de verduurzamen een groep woningen

In april wordt vanuit het reguliere Uitvoeringsprogramma Heemstede Duurzaam 2022 – 2023 de subsidieverordening voor lokale energie-initiatieven voorgelegd aan de raad. Deze subsidie is een voorloper en leertraject voor de subsidie die in het Energiepact is beschreven. In eerste instantie is vanuit het Uitvoeringsprogramma Heemstede Duurzaam € 30.000 beschikbaar gesteld voor lokale energie-initiatieven. Het doel van de subsidie is om woningeigenaren en particuliere verhuurders actief te stimuleren om gezamenlijk aan de slag te gaan met energiebesparende maatregelen en/of gebruik maken van duurzame (warmte)bronnen. De financiering kan gebruikt worden voor begeleiding bij de initiatieffase.

Deze regeling wordt geëvalueerd zodat inwoners en de gemeente leren over de successen en valkuilen. Als blijkt dat er veel succesvolle initiatieven zijn die bijdragen aan de energietransitie, dan wordt de regeling voortgezet en waar nodig uitgebreid en/of aangepast. We stellen dan een vervolgsubsidie op voor lokale energie-initiatieven en leggen deze voor aan de raad. Vanuit dit Energiepact worden middelen gevraagd voor een vervolg van de regeling.

Deze regeling past goed binnen de nog op te stellen wijkaanpakken in Heemstede. Hierin brengen we in beeld per gebied in Heemstede hoe we de energietransitie kunnen realiseren en welke aanpak dat gebied daarvoor nodig heeft. Dit doen we samen met inwoners, ondernemers en organisaties in het specifieke gebied.

B. Subsidieregeling voor energie-initiatieven sport, onderwijs, cultuur en overige maatschappelijke organisaties

Vanuit de klimaatenvelophe zijn middelen beschikbaar gesteld voor capaciteit. Waaronder ook voor het verduurzamen van gemeentelijk en maatschappelijk

vastgoed. We kunnen daarom in beeld brengen met welke projecten de energietransitie versneld kan worden voor maatschappelijk en gemeentelijk vastgoed. We denken hier aan de volgende versnellers:

1. **Raadhuis;** heeft al een A-label sinds 2020. Volgens huidige wetgeving dient het minimaal te beschikken over een C-label in 2023. Daar voldoen we aan. We brengen in beeld of we de 'oudbouw' van het raadhuis versneld kunnen verduurzamen.
2. **Monumentale gemeentelijke panden;** er zijn ramingen voor Het Oude Slot en Landgoed Groenendaal beschikbaar. Door het contract om te zetten naar een "Green Lease" is verduurzaming van monumenten mogelijk. Dit is geen wettelijke verplichting maar wel een kans om veel energie te besparen.
3. **Realiseren van een "zonneweide" op het buitenterrein van de gemeentewerf;** door deze realisatie kunnen we bijvoorbeeld Zon op Heemstede voorzien van de nodige extra ruimte om pv-panelen te plaatsen. In totaal maximaal 1200 stuks.
4. Voor **onderwijsgebouwen** kunnen we bijvoorbeeld versnellen door zonne-energie op alle daken in te zetten. In het eerste half jaar voeren we met de scholen gesprekken over een verduurzamingsprogramma dat een versterking moet zijn van bestaande verplichtingen en afspraken binnen het lopende duurzaam Meerjarenonderhoudsplan (DMJOP). De kosten hiervoor worden in beeld gebracht.

Definitieve keuze voor financiering van projecten wordt vanaf juni gefaseerd aan de raad voorgelegd.

3. De Klimaatchallenge Heemstede

Op dit moment vinden gesprekken plaats met de werkgroep Burgerberaad. De energietransitie is één van de onderwerpen waar belangstelling voor is. De werkgroep moet nog een definitieve keuze voor het onderwerp maken. Op dit moment is niet meer bekend over het proces. We laten dit over aan de werkgroep in samenspraak met de raad.

Onderwerp	2023			2024				2025			
	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Energiepact programmaonderdeel 1											
Besluit Zonneparking sportpark Groenendaal											
Besluit Batterij duurzame opwek											
Energiepact programmaonderdeel 2											
Evaluatie subsidie energie-initiatieven											
Afspraken primair onderwijs											
Besluit versnellen verduurzamen onderwijs (1 ^e deel)											
Besluit versnelling verduurzamen monumenten (Green Lease 1 ^e deel)											
Besluit voor zonneweide op buitenterrein gemeentewerf											
Besluit voor 2 ^e tranche subsidie lokale energie-initiatieven											
Energiepact programmaonderdeel 3											
Afspraken werkgroep en raadsleden burgerberaad											
Programmatische aanpak Energiepact											
Jaarlijks overzicht en evaluatie											

Bovenstaande totaalplanning kan wijzigen door de afhankelijkheid van medebeslissers in processen (onderwijs, huurders van gemeente en overige partijen)